

CUPRINS

CAPITOLUL I. JURISDICȚIILE NAȚIONALE	1
<i>Secțiunea 1. Considerații introductive</i>	1
<i>Secțiunea a 2-a. Organizarea sistemelor jurisdicționale din câteva state membre ale UE</i>	3
§1. Germania	5
§2. Franța	8
§3. Italia	11
§4. Spania	13
§5. România	16
<i>Secțiunea a 3-a. Elemente comparative privind sistemele judiciare din statele membre UE</i>	22
§1. Principiile de organizare jurisdicțională	23
§2. Aspecte comparative privind jurisdicțiile ordinare	25
§3. Particularități ale jurisdicțiilor specializate	28
§4. Aspecte comparative privind jurisdicțiile speciale	30
CAPITOLUL II. JURISDICȚIILE INTERNAȚIONALE	32
<i>Secțiunea 1. Aspecte generale privind diferendele în societatea internațională</i>	32
<i>Secțiunea a 2-a. Încercări de realizare a justiției internaționale la începutul secolului 20</i>	34
<i>Secțiunea a 3-a. Curtea Internațională de Justiție</i>	35
§1. Abordări internaționale	35
§2. Componere și statut al judecătorilor	36
§3. Reguli de organizare	38
§4. Competența Curții	38
§5. Procedura în fața C.I.J.	39
§6. Insula Șerpilor, experiența românească la Curtea Internațională de Justiție	40

<i>Secțiunea a 4-a. Curtea Penală Internațională</i>	45
§1. Aspecte privind competența Curții	47
§2. Aspecte de procedură în fața Curții	50
<i>Secțiunea a 5-a. Tribunalul internațional privind dreptul mării</i>	52
<i>Secțiunea a 6-a. Alte instanțe internaționale</i>	53
<i>Secțiunea a 7-a. Curtea Europeană a Drepturilor Omului</i>	53
§1. Calitatea în fața Curții	56
§2. Condiții de admisibilitate a cererii	56
§3. Organizarea internă a C.E.D.O.	57

CAPITOLUL III. CURTEA DE JUSTIȚIE A UNIUNII EUROPENE.

DISPOZIȚII ALE TRATATELOR. ORGANIZARE INTERNĂ	59
<i>Secțiunea 1. Înființare și evoluție numerică</i>	59
<i>Secțiunea a 2-a. Evoluția atribuțiilor conferite Curții de Justiție a Uniunii Europene</i>	61
<i>Secțiunea a 3-a. Evoluția istorică a Tribunalului</i>	68
<i>Secțiunea a 4-a. Componenta Curții</i>	72
<i>Secțiunea a 5-a. Statutul funcției de judecător</i>	74
<i>Secțiunea a 6-a. Avocații generali</i>	76
<i>Secțiunea a 7-a. Organizarea internă a Curții de Justiție a Uniunii Europene</i>	78

CAPITOLUL IV. PROCEDURA ÎN FAȚA CURȚII DE JUSTIȚIE

A UNIUNII EUROPENE	80
<i>Secțiunea 1. Elemente comune tuturor acțiunilor</i>	80
§1. Partea scrisă	80
1.1. Părțile și reprezentarea lor	80
1.2. Intervenții în procesul din fața Curții	83
§2. Chemarea în judecată	85
§3. Memoriile de întâmpinare	89

§4. De desemnarea avocatului general și a judecătorului raportor _____	90
§5. Regimul lingvistic în fața Curții de Justiție _____	91
§6. Termenele în procesele prezentate în fața Curții de Justiție _____	92
§7. Cercetarea judecătorească _____	93
§8. Solicitarea de informații suplimentare _____	94
§9. Faza orală a procedurii _____	97
§10. Hotărârea Curții _____	98
<i>Secțiunea a 2-a. Judecata în lipsă _____</i>	<i>99</i>
<i>Secțiunea a 3-a. Incidente de procedură și situații în care finalizarea procesului nu coincide cu hotărârea Curții _____</i>	<i>102</i>
<i>Secțiunea a 4-a. Poziționarea părților și a celor interesați față de hotărârile și ordonanțele Curții _____</i>	<i>103</i>
<i>Secțiunea a 5-a. Interpretarea Hotărârii _____</i>	<i>104</i>
<i>Secțiunea a 6-a. Măsurile provizorii care pot fi dispuse în timpul judecării cauzei _____</i>	<i>106</i>
<i>Secțiunea a 7-a. Elemente particulare de procedură, specifice acțiunii preliminare _____</i>	<i>108</i>
<i>Secțiunea a 8-a. Căi de atac exercitate în fața Curții de Justiție a Uniunii Europene _____</i>	<i>114</i>
<i>Secțiunea a 9-a. Procedura în fața Tribunalului _____</i>	<i>119</i>

CAPITOLUL V. ACȚIUNI ÎN FAȚA CURȚII DE JUSTIȚIE

A UNIUNII EUROPENE _____	125
<i>Secțiunea 1. Acțiunea în constatarea neîndeplinirii obligațiilor _____</i>	<i>125</i>
§1. Cadru general și condiții de admisibilitate _____	125
1.1. Sediul materiei _____	125
1.2. Noțiune _____	127

1.3. Condiții de admisibilitate a acțiunii în	
constatarea neîndeplinirii obligațiilor _____	129
1.3.1. Calitatea procesuală activă _____	129
1.3.2. Calitatea procesuală pasivă _____	135
1.3.3. Parcurgerea procedurii prelabile _____	136
1.3.3.1. <i>Excepții de la condiția parcurgerii</i>	
<i>procedurii prelabile _____</i>	136
§2. Elemente specifice acțiunilor în constatarea	
neîndeplinirii obligațiilor _____	137
2.1. Acțiunea în constatarea neîndeplinirii	
obligațiilor conform art. 258 TFUE _____	137
2.1.1. Procedura precontencioasă prevăzută	
de art. 258 TFUE _____	138
2.1.2. Etapa contencioasă _____	141
2.1.3. Tipologia acțiunilor prin care statul	
poate încălca dreptul Uniunii _____	142
2.2. Acțiunea în constatarea neîndeplinirii	
obligațiilor conform art. 259 TFUE _____	144
2.2.1. Procedura precontencioasă prevăzută	
de art. 259 TFUE _____	145
2.3. Acțiunea în constatarea neexecutării unei	
hotărâri de condamnare pronunțate de	
C.J.U.E. într-o acțiune în constatarea	
neîndeplinirii obligațiilor conform	
art. 260 alin. (2) TFUE _____	146
2.4. Acțiunile în constatarea neîndeplinirii	
obligației de comunicare a măsurilor	
naționale de transpunere a directivelor	
UE conform art. 260 alin. (3) TFUE _____	148
§3. Efectele hotărârii în constatarea neîndeplinirii	
obligațiilor _____	152

<i>Secțiunea a 2-a. Acțiunea în anulare</i>	152
§1. Cadrul general și condițiile de admisibilitate	152
1.1. Sediul materiei	152
1.2. Noțiune	154
1.3. Condiții de admisibilitate a acțiunii în anulare	154
1.3.1. Categoriile de acte care pot face obiectul acțiunii în anulare	154
1.3.2. Calitatea procesuală activă	159
1.3.2.1. <i>Reclamanții privilegiați</i>	159
1.3.2.2. <i>Reclamanții semi-privilegiați</i>	161
1.3.2.3. <i>Reclamanții neprivilegiați</i>	162
1.3.3. Calitate procesuală pasivă	166
1.3.4. Motive de anulare	166
1.3.4.1. <i>Necompetența</i>	167
1.3.4.2. <i>Încălcarea unor norme fundamentale de procedură</i>	167
1.3.4.3. <i>Încălcarea tratatelor</i>	170
1.3.4.4. <i>Încălcarea oricărei norme de drept privind aplicarea acestuia</i>	171
1.3.4.5. <i>Abuzul de putere</i>	173
1.3.5. Termenul de introducere a acțiunii	174
1.4. Efectele hotărârii în anulare	174
1.4.1. Efect <i>ex tunc</i>	174
1.4.2. Efect <i>erga omnes</i>	176
1.5. Competența de a judeca acțiunile în anulare	176
1.6. Mecanismul de contestare indirectă a legalității actelor Uniunii	178
<i>Secțiunea a 3-a. Excepția de ilegalitate</i>	179
§1. Sediul materiei	179
§2. Noțiune	179

§3. Părțile care pot invoca excepția de ilegalitate _____	181
§4. Actele care pot fi atacate _____	184
§5. Efectele excepției de ilegalitate _____	188
<i>Secțiunea a 4-a. Acțiunile împotriva sancțiunilor pecuniare _____</i>	<i>188</i>
§1. Sediul materiei _____	188
§2. Considerații introductive _____	189
§3. Sfera de aplicare a art. 261 TFUE _____	191
§4. Efectele hotărârii pronunțate în temeiul art. 261 TFUE _____	194
<i>Secțiunea a 5-a. Acțiunea în constatarea abținerii de a acționa _____</i>	<i>194</i>
§1. Cadrul general și condițiile de admisibilitate _____	194
1.1. Sediul materiei _____	194
1.2. Noțiuni _____	195
1.3. Condiții de admisibilitate a acțiunii în constatarea abținerii de a acționa _____	196
1.3.1. Abținerea de a acționa _____	196
1.3.2. Calitatea procesuală activă _____	197
1.3.3. Calitatea procesuală pasivă _____	199
1.3.4. Procedura preliminară _____	200
1.3.4.1. Solicitarea de a acționa adresată instituției UE _____	200
1.3.4.2. Precizarea poziției instituției UE _____	202
1.3.4.3. Termenul de precizare a poziției _____	206
§2. Efectele hotărârii de constatare a abținerii de a acționa _____	207
§3. Competența de a judeca acțiunile în constatarea abținerii de a acționa _____	208
<i>Secțiunea a 6-a. Acțiunea în despăgubire _____</i>	<i>209</i>
§1. Sediul materiei _____	209
§2. Considerații introductive _____	210

§3. Noțiune _____	211
§4. Condiții de admisibilitate a acțiunii în despăgubire _____	214
4.1. Calitatea procesuală activă _____	214
4.2. Calitatea procesuală pasivă _____	215
4.3. Condițiile angajării răspunderii extracontractuale a Uniunii Europene _____	217
4.3.1. Faptul ilicit _____	218
4.3.2. Prejudiciul _____	220
4.3.3. Legătura de cauzalitate între faptul ilicit și prejudiciu _____	221
4.4. Termenul de introducere a acțiunii _____	222
§5. Competența de a judeca acțiunile în despăgubire _____	223
<i>Secțiunea a 7-a. Acțiuni ale funcționarilor Uniunii Europene _____</i>	224
§1. Cadrul general și condițiile de admisibilitate _____	224
1.1. Sediul materiei _____	224
1.2. Considerații introductive _____	224
1.3. Noțiune _____	224
§2. Condiții de admisibilitate a acțiunii funcționarilor UE _____	226
2.1. Calitate procesuală activă _____	226
2.2. Interesul de a acționa _____	227
2.3. Calitate procesuală pasivă _____	228
2.4. Procedura prealabilă _____	228
2.5. Termenul de introducere a acțiunii _____	230
§3. Competența judecării acțiunilor introduse de funcționarii Uniunii _____	231
<i>Secțiunea a 8-a. Acțiunile privind răspunderea membrilor instituțiilor Uniunii Europene _____</i>	232
§1. Sediul materiei _____	232

§2. Considerații introductive _____	232
§3. Hotărârea în <i>Cauza Cresson</i> _____	234
<i>Secțiunea a 9-a. Acțiunile de arbitraj</i> _____	238
§1. Sediul materiei _____	238
§2. Noțiunile de clauză compromisorie și compromis _____	239
§3. Calitate procesuală _____	240
§4. Temeiul juridic al acțiunilor de arbitraj _____	241
§5. Competența de a judeca acțiunile de arbitraj _____	242
<i>Secțiunea a 10-a. Acțiunea pentru obținerea avizului C.J.U.E.</i> _____	243
§1. Sediul materiei _____	243
§2. Considerații introductive _____	243
§3. Calitate procesuală _____	244
§4. Obiectul cererii de aviz _____	245
4.1. Noțiunea de acord preconizat _____	248
§5. Efectele juridice ale avizului _____	250
§6. Dispozițiile TCEEA privitoare la procedura de aviz _____	253
CAPITOLUL VI. ACȚIUNEA PRELIMINARĂ _____	256
<i>Secțiunea 1. Cadru general. Rolul acțiunii preliminare</i> _____	256
§1. Sediul materiei _____	256
§2. Noțiune _____	257
§3. Rolul acțiunilor preliminare _____	258
<i>Secțiunea a 2-a. Autorul cererii de decizie preliminară</i> _____	260
§1. Noțiunea de „instanță națională” _____	261
§2. Îndreptățirea sau obligația de a sesiza Curtea _____	267
2.1. Excepții de la obligativitatea de a sesiza Curtea _____	268
§3. Limite ale sesizării C.J.U.E. _____	272
<i>Secțiunea a 3-a. Obiectul acțiunii preliminare</i> _____	276
§1. Trimiterea în interpretare _____	277

§2. Trimiterea în aprecierea validității _____	279
Secțiunea a 4-a. Efectele hotărârii preliminare _____	283
Secțiunea a 5-a. Sistem judiciar al Uniunii: C.J.U.E. și instanțe naționale? _____	284
Secțiunea a 6-a. Trimiteri preliminare ale României _____	285

CAPITOLUL VII. SPAȚIUL DE LIBERTATE, SECURITATE

ȘI JUSTIȚIE _____	292
Secțiunea 1. Sediul materiei _____	292
Secțiunea a 2-a. Evoluția spațiului de la Maastricht la Lisabona _____	293
Secțiunea a 3-a. Tratatul de la Lisabona și rolurile instituționale _____	296
Secțiunea a 4-a. Acțiunile preliminare referitoare la Spațiul de Securitate, Libertate și Justiție _____	298
Secțiunea a 5-a. Elemente specifice dreptului penal, după intrarea în vigoare a Tratatului de la Lisabona _____	303
Secțiunea a 6-a. Evoluții ale dreptului penal în reglementarea Uniunii _____	312
Secțiunea a 7-a. Lupta împotriva crimei organizate și a terorismului și dreptul penal material al Uniunii _____	320

CAPITOLUL VIII. PROCURORUL EUROPEAN _____ 322

Secțiunea 1. Dispoziții ale tratatului _____	322
Secțiunea a 2-a. Demersuri legislative pentru instituirea Procurorului European _____	323
Secțiunea a 3-a. Organizarea Parchetului European (E.P.P.O.) _____	326
Secțiunea a 4-a. Competența E.P.P.O. _____	329

CAPITOLUL IX. COOPERAREA JUDICIARĂ

ÎN MATERIE CIVILĂ	333
<i>Secțiunea 1. Reglementare</i>	333
<i>Secțiunea a 2-a. Noțiuni definitorii</i>	334
<i>Secțiunea a 3-a. Legislație derivată adoptată în vederea realizării cooperării judiciare în materie civilă</i>	336
§1. Domeniul de stabilire a competenței de jurisdicție și de recunoaștere și executare a hotărârilor	336
§2. Acte legislative sectoriale care conturează spațiul de libertate, securitate și justiție prin cooperare judiciară în materie civilă	344

CAPITOLUL X. COOPERAREA POLIȚIENEASCĂ 346

<i>Secțiunea 1. Dispoziții ale Tratatului</i>	346
<i>Secțiunea a 2-a. Noțiuni generale</i>	348
<i>Secțiunea a 3-a. Jurisprudență C.J.U.E.</i>	351
<i>Secțiunea a 4-a. Politici privind controlul la frontiere, dreptul de azil și imigrarea</i>	354
§1. Dispoziții prevăzute în TFUE	354
§2. Migrația legală în Uniunea Europeană	357
§3. Fluxul migraționist din perioada 2015-2020	360
§4. Măsuri stabilite de Uniune pentru a combate efectele migrației ilegale	381

BIBLIOGRAFIE 387